

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΘ' (ΕΞΑΜΗΝΟ Α')

Ἀθήνα, 1 τοῦ Μάη 1922

ΑΡΙΘ. 760 (ΦΥΛ. 9)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ: Φιλολογικά πορτραίτα: Ὁ Ροῖδης.
ΜΗΤΣΟΣ ΑΝΘΕΜΗΣ: Τὸ κῆμα.
ΗΛΙΑΣ Φ. ΗΛΙΟΥ: Μπαλλάντα.
ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΤΖΚΟ: Οἱ ἄνθρωποι κατηγοροῦν.
ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ: Ἐπιγράμματα.

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ ΠΡΑΓΜΑΤΑ.
ΑΥΓ. ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓΚ: Προστάτης οἰκογενείας.
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ: Νεοελληνική
φιλολογία. — Ξένη φιλολογία. — Ἡ κοινὴ γνώ-
μη. — Νέα βιβλία. — Χωρὶς γραμματόσημο.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ (1887-1920)

Συνεχίζουμε στὸ «Νουμά» τὰ «Φιλολογικά πορτραίτα» ποὺ
ἴσαμε τώρα δημοσιεύσαμε στὸ «Ἐλεύθερο βῆμα». Οἱ
ἀνάγκες τῆς καθημερινῆς ἐφημερίδας δὲν ἀφίνανε νὰ
δημοσιεύονται ταχτικά τὰ πορτραίτ' αὐτά, ποὺ ἔτσι,
ἀργὰ καὶ ἄταχτα ποὺ μπαίνανε, ὅσο καὶ ἂ διαβαζόντανε,
εἶχανε χάσει κάπως τὴ συνοχὴ τῆς, νὰ ποῦμε. Τὰ
«Πορτραίτα» θὰ βγοῦν ἀργότερα σὲ τόμο. Στὸ μετα-
ξύ, θὰ δημοσιεύουμε ποὺ καὶ ποὺ κανένα στὸ «Νου-
μά». Σήμερα δημοσιεύουμε τὸ «Ροῖδη». Σ' ἄλλα φύλ-
λα θὰ δημοσιεύουμε τὸν «Ἀββακούμ», τὸν «Πάπ»,
τὸν «Καβαράκη», τὸν «Παλιάνθρωπο», τὸν «Σενό-
πουλο», τὸν «Καμπύση», καὶ ἄλλους.

ΕΠΙΜ. ΡΟΪΔΗΣ

Ὁ Ροῖδης, ὅπως τὸν εἶχα ἀκούσει νὰν τὸ
λέει τόσες φορές, εἶχε τὸ ἀτύχημα νὰ εἶναι
ἴσαμε τὸ τέλος τῆς ζωῆς του συντάχτης τοῦ
«Ἄστεως». Ἄν καὶ στὸ σατυρικὸ «Ἄστου»
δὲν εἶχε γράψει οὔτε μιὰ πεννιά, ἂν καὶ εἶχε
ἀποχαιρετήσῃ τὴ δημοσιογραφικὴ σάτυρα πο-
λὺ πρὶν ὁ «Ἀσμοδαῖος» μεταμορφωθεῖ σὲ
«Ἄστου», πολλοί, καὶ μάλιστα ἀντιπρ. κουκι-
κοὶ δημοσιογράφοι, ἐννοοῦσαν, σώνει καὶ
καλά, νὰ ποδίδουνε σ' αὐτὸν ἔτι τσουχτερὸ
γραφοῦντο στὸ «Ἄστου» κατὰ τοῦ μακαρίτη
Δηλιγιάννη.

Πολλὲς φορές ὁ ἀντιρροϊδισμός
τοὺς ξεπερνοῦσε καὶ τὰ πολιτικὰ σύνορα. Ἀρ-
κεῖ νὰ βρῖσκαν καὶ στὸ «Ἄστου» ποὺ νὰ
μποροῦσαν μ' αὐτὸ νὰ χτυπήσουν τὸ Ροῖ-
δη καὶ ἀμέσως τοῦ τὰ φορτώνανε στὴ ράχη
του. Ἔτσι κάποτε ποὺ μεσουρανοῦσε στὸ

παριλίσσιο θέατρο τοῦ «Ἀντροῦ τῶν Νυμ-
φῶν» ἡ Παριζιάνα κοκοτοτραγουδίστρα Ζὰν
Νταράς καὶ δημοσίεψα στὸ «Ἄστου» γι' αὐτὴν
κάπιο εὐθυμο τραγούδι, ποὺ σὲ μιὰ στροφὴ
τοῦ ἀνομολογοῦσα πῶς :

«Ὁ νοῦς μας κ' ἡ καρδιά καὶ ὁ παρὰς,
ὅλα πετοῦν γοργὰ στὴ Ζὰν Νταράς..

ὁ μακαρίτης Σακελλαριάδης ἔγραφε τὴν
ἐπομένη στὴ «Χώρα του» :

« Ἄς τὰ βλέπει ὁ Τρικούρης μὲ πόση
ξετσιπωσιά οἱ ὑπάλληλοί του τὸ ὁμολογοῦν
πῶς τὰ χρήματα ποὺ παίρνουν ἀπὸ τὸ Κεν-
τρικὸ ταμεῖο τὰ κατασπαιεύουν σὲ ὄργια Ἡ-
λιογαβάλεια. Καὶ ἐν τῷ μεταξύ ὁ φορολογού-
μενος λαὸς πένεται ! »

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Ροῖδης εἶτανε διορι-
σμένος ἑφορος τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.
Ὑστερ' ἀπὸ λίγο καιρὸ, ἀφοῦ δημοσιεύτηκε
τὸ ποίημα τῆς Ζὰν Νταράς εἶχα τὸ εὐτύχημα
νὰν τονὲ γνωρίσω καὶ προσωπικῶς. Μὲ σύ-
στησε ὁ Θέμος ὁ Ἀννινος ἕνα δειλινὸ στὴν
Πλατεία τοῦ Συντάγματος.

— Εἶναι ὁ Ταγκόπουλος ! τοῦ φώναξε.

— Αἶ ; εῴτησε ὁ Ροῖδης, ποὺ δὲν καλο-
ἀκουγε.

— Ὁ Ταγκόπουλος, σοῦ εἶπα ! τοῦ φώνα-
ξε, δυνατώτερα.

— Ἄ !... ὁ Ταγκόπουλος !... Ὁ πρώην
ἐπαρχιακὸς ταμίας ;

— "Οχι ! τοῦ εἶπε ὁ Θέμος ξεκορδισμένος. Εἶναι ὁ πρόην ὑποστράτηγος !

Καὶ δὲν εἶχα ἀκόμη τότε ἀποχαιρετήσῃ τὰ εἰκοσί μου χρόνια !

— Εἶναι αὐτός, ξακολούθησε ὁ Θέμος, ποῦχει γράψῃ τὸ τραγουδί τῆς Ζάν Νταράς!..

— "Α'... Αὐτὸ ποῦ μοῦ φόρτωσε στὴ ράχη μου ὁ Σακελλαριάδης ;

— Θύμωτες γι' αὐτό ;

— Ναί, γιατί εἶτανε ἄσκημοι οἱ στίχοι τοῦ!... Εἶχανε πολλὰς χασμωδίες...

Τὸ κοπλιμέντο τοῦ αὐτοῦ μ' ἔκαμε νὰ κατσουφιάσω. Μὰ τὸ κατσούφιασμά μου δὲν κράτησε πολὺ. Εἶτανε στιγμιαῖο. Ἄκουσα τόσα ἄλλα ἔξυπνα λόγια ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κεινοῦ τοῦ δειλινὸ ὥστε δὲ δυσκολεύτηκα καθόλου νὰρχίσω νὰ θεωρῶ τὸν ἑαυτοῦ μου εὐτυχισμένο ποῦ ὁ Θεοτοῦ μ' ἔχει τοῦ « Ἀσμοδίου » ἀκόνισε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ σαρκαστικὸ τουλεπιδι ἀπάνω μου.

Ὁ Μητσάκης ὅμως δὲν τοῦ τὸ συχώρεσε

ποτέ, ἴσαμε τὸ τέλος τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ, κάπιο παρόμοιο πείραγμά τοῦ.

Ὅταν πρωτογνωρίστηκε μὲ τὸ Ροῖδη, μεσουρανοῦσε τότε ὡ; Κ ρ ἄ κ στὸ « Ἄστου » καὶ εἶχε τὴ δικαιοσύνη ἀπαίτηση νὰ τὸν ξαίρει ὅλος ὁ κόσμος. Ὁ Ροῖδης ὅμως δὲ χαμπάριζε ἀπὸ τέτια κ' ἔτσι δὲ δίστασε νὰ ρωτήσῃ τὸ Θέμο, ποῦ τοῦ τὸν ἐσύστησε :

— Καὶ τί δουλιὰ κάνει ὁ κ. Μητσάκης ;

— Γράφει ! ἀποκρίθηκε ὁ Θέμος χαμογελώντας.

— "Α' !... Ὅλοι γράφουν !.., Ὅλοι γράφουν ! παρατήρησε ὁ Ροῖδης σοβαρώτατα.

Αὐτὸ τὸ « Ὅλοι γράφουν » τὸ φουσοῦσε ὁ Μητσάκης καὶ δὲν κρύωνε. Καὶ γιὰ τοῦτο ἀργότερα, ὅταν τοῦτυχε νὰ γράψῃ κἀποτε γιὰ τὸ Ροῖδη, τοῦ ρήχηκε ἀγρίως.

— Ἀκοῦς ἀδερφέ, ὅλοι γράφουν ! Νὰ μὲ περᾶσει καὶ μένα μέσα στὸ σωρό !

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΗΤΣΟΥ ΑΝΘΕΜΗ

Τ Ο Κ Ρ Ι Μ Α

—1—

Α'.

Ἀπριλιάτικο δειλινό. Μιὰ γυναίκα ὡς τριάντα χρόνων, ψηλὴ, μελαχρινή, μὲ μαῦρα μάτια καὶ πλούσια καστανὰ μαλλιά καθότανε κοντὰ στὸ παράθυρο καὶ ἔρραβε. Στὰ πόδια τῆς ἔνα μικρὸ κοριτσάκι τριῶν ὡς τέσσερων χρόνων ἔπαιζε μὲ μιὰ μικρὴ κοῦκλα καμωμένη πρόχειρα μὲ κάτι μικρὰ κομμάτια τσόχας. Τὸ δωμάτιο εἶτανε μικρὸ μὰ ὁλοκάθαρο καὶ εἶχε ἕναν ἀέρα ἀρχοντιάς. Ἐνας καναπές παλαιῆς μὲ μαξιλάρια ἀπὸ πράσινο δαμάσκο, πέντ' ἔξη καρέκλες ἀπὸ μαῦρο ξύλο καὶ μιὰ μεγάλη ντουλάπα καρυδένια. Στὸν τοῖχο ἕνας τάπητας μαῦρος μὲ κλάρες κοκκινωπὲς καὶ ἀντίκρου φωτογραφίες ὁμορφα βαλμένες σ' ἕνα ἐργόχειρο κεντημένο μὲ μετὰξι σὲ σχῆμα καρδιάς.

Τὸ παράθυρο ἔβλεπε σ' ἕνα μεγάλο περιδόλι μὲ πολλὰ δέντρα. Ἡ γυναίκα συχνὰ παρατοῦσε τὸ ράψιμο καὶ ἔστρεψε συλλογισμένη ὄρα πολλή. Ἐνα ἄλλο φρὸ ἀγεράκι ἔφερνε ἀπ' ἔξω μυρουδιά δυνατὴ ἀπὸ βιολέτες καὶ τριαντάφυλλα. Τότε ἀνάπνευε βαθιὰ καὶ ξανάσκυβε στὴ δουλειά.

Ὁ ἥλιος ποῦ ἔγερνε πίσω ἀπ' τὸ βουνό, χρύσωσε τίς κορυφὰς τῶν δέντρων. Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ μιὰ φωνὴ ἀκούστηκε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ σπιτιοῦ ποῦ εἶτανε ἡ ἀδελφόπορτα.

— Κυρὰ Κατίνα ! Γράμμα, ἕνα γράμμα' ἀπ' τὸ Παρίσι.

— Τελοσπάντων ἔδωσε ὁ Θεός.

Εἶπε ἡ Κατίνα—ἡ μελαχρινὴ γυναίκα—καὶ γοργὰ κατέβηκε τὴν ξύλινα σκάλα πρὸς στήν αὐλὴ καὶ σὲ λίγες στιγμὲς γύρισε μ' ἕνα γράμμα στὸ χέρι. Μ' ἕνα γρήγορο κίνημα ἔσχισε τὸ φάκελο καὶ ἀρχισε νὰ διαβάζῃ.

Μὰ εὐθὺς ἔχασε τὸ χρῶμα τῆς, ἔσφιξε στὸ χέρι τῆς τὸ γράμμα καὶ ἔπεσε στὸν καναπέ σὰν ἀποκαμωμένη. Μὲ τὰ μάτια ὀρθάνοιχτα ἔμεινε λίγες στιγμὲς ἄλαλη, ἔπειτα βουρκώσανε τὰ μάτια τῆς καὶ εἶπε.

— Παναγία μου ! Πῶς ἔκανε αὐτὸ τὸ κρίμα ὁ Παῦλος !

Καὶ σὰ νὰ μὴν πίστευε τὰ μάτια τῆς, ξαναδιάβασε τὸ γράμμα.

Ἀγαπημένη μου ἀδερφή.

Σοῦ ἀναγγέλλω τοὺς γάμους μου μὲ τὴν Ἄννα Ἰωαννίδη, ποῦ γίνανε προχτὲς βράδυ στὴν Ἑλληνικὴ ἐκκλησία. Ἡ Ἄννα εἶναι μοναχοκόρη ἐνοῦ πλοῦσιου Ἀθηναίου ἐμπόρου. Βέβαια θὰ εἰπῇ, πῶς ἄσχημα ἔκαμα νὰ διαλύσω ἀπότομα τὸν ἀρραβῶνα μου μὲ τὴ Μαρία. Συλλογίσου ὅμως, πῶς ἔχω τώρα τὰ μέσα νὰ